

LVO

Bondestam Orian

27.09.2013

*Eduskunta
Suuri valiokunta*

Viite

Asia

Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2014

U/E-tunnus:

**EUTORI-numero:
EU/2013/1433**

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2014.

Osastopäällikkö

Juha Ojala

Kalastusneuvos

Orian Bondestam

LIITTEET Perusmuistio MMM2013-00705, komission asetusehdotus COM(2013) 598 final, kommissionens förordningsförslag COM(2013) 598 final

Asiasanat	jaosto kalastus (EU 17), kalastus
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, UM, VM, VNK, YM

LVO

Bondestam Orian

27.09.2013

Asia

Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2014

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2013/1433

U-tunnus / E-tunnus:

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Valtioneuvoston selvitys (E-kirje)

Asiakirjat:

13109/13 PECHE 343 - COM(2013) 598 final

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, 43 artikla 3 kohta

Käsittelijä(t):

Maa- ja metsätalousministeriö, kalastusneuvos Orian Bondestam, puh. 0295 16 2494

Suomen kanta/ohje:

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2014 siten, että kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti saavutettaisiin EU:n uudistetun yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen tavoitteen sekä kansainvälisen sitoumuksen mukaisesti vuonna 2015, jos mahdollista, ja kaikkien kalakantojen osalta viimeistään vuonna 2020.

Suomi on tämän mukaisesti valmis hyväksymään komission ehdotuksen Itämeren kalakantojen suurimmista sallituista saaliista (TAC) jäljempänä olevin muutoksin ja tarkennuksin:

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen Pohjanlahden silakan TAC:n suurentamisesta 142 662 tonniin (+35 %). Suomi pyrkii vuosien välisten TAC -vaihteluiden pienentämiseksi siihen, että TAC suurennettaisiin ICES:n neuvua ja komission ehdotusta vähemmän, mutta kuitenkin vähintään 135 000 tonniin (+27 %).

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC:n suurentamisesta 143 500 tonniin (+59 %). Suomi pyrkii vuosien välisten TAC -vaihteluiden pienentämiseksi ja kiintiön mitoittamiseksi kilohailin sivusaaliin perusteella siihen, että TAC suurennettaisiin ICES:n neuvua ja komission ehdotusta vähemmän, mutta kuitenkin vähintään +30%.

Kilohailin TAC

Suomi pyrkii siihen, että kilohailin TAC pienennetään komission ehdotusta (-12 %) vähemmän siten, että kilohailikannan kalastuskuolevuus saavuttaa viimeistään vuonna 2015 tuoreimmassa tieteellisessä neuvossa määritellyn uuden MSY tason.

Itäisen turskan TAC

Suomi voi hyväksyä Itämeren turskakantojen hoitosuunnitelmaan perustuvan komission ehdotuksen itäisen turskakannan TAC:n suurentamisesta (+ 7 %).

Läntisen turskan TAC

Suomi voi hyväksyä Itämeren turskakantojen hoitosuunnitelmaan perustuvan komission ehdotuksen läntisen turskakannan TAC:n pienentämisestä (- 15 %). Suomi on myös valmis harkitsemaan suurempaa pienennystä siten, että kalastuskuolevuuden MSY taso saavutetaan asteittain ja viimeistään vuonna 2020.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC

Valtioneuvoston kannanmuodostus Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:sta sekä Suomenlahden lohen TAC:sta on kesken.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Suomi on valmis hyväksymään sellaisia neuvotteluprosessin aikana esille tulevia muutoksia komission ehdotukseen, jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi neuvostossa.

Pääasiallinen sisältö:

Komission ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2014 annettiin 21.8.2013. Komissio ehdottaa seuraavia kokonaiskiintiöitä (TAC):

Kalakanta	TAC 2013	Ehdotettu TAC 2014	Muutos-%
Pohjanlahden silakka	106 000 tonnia	142 662 tonnia	+ 35
Pääaltaan silakka	90 180 tonnia	143 500 tonnia	+ 59
Läntinen silakka	25 800 tonnia	19 754 tonnia	- 23
Riianlahden silakka	30 576 tonnia	30 720 tonnia	+ 1
Kilohaili	249 978 tonnia	222 102 tonnia	- 11
Pääaltaan/Pohjanl. lohi	108 762 lohta	108 421 lohta	+/- 0
Suomenlahden lohi	15 419 lohta	7 256 lohta	- 53
Itäinen turska	61 565 tonnia	65 934 tonnia	+ 7
Läntinen turska	20 043 tonnia	17 037 tonnia	- 15
Punakampela	3 409 tonnia	3 002 tonnia	- 12

Komissio mainitsee, että saalis- ja pyyntiponnistusrajoitusten avulla pyritään saavuttamaan yhteisen kalastuspolitiikan tavoite, jonka mukaan olisi varmistettava, että kalastus on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävällä pohjalla. Komissio toteaa, että se on pyytänyt kansainväliseltä merentutkimusneuvostolta (ICES) ja komission tieteellis-teknis-taloudelliselta kalastuskomitealta (STECF) tieteellisiä neuvoja Itämeren kalakannoista vuodelle 2014. Itämeren alueellista neuvoa antavaa komiteaa (BSRAC) on myös kuultu. Ehdotetuista TAC:eista on soveltuvin osin vähennetty Venäjän federaation kanssa jaettavien kantojen teoreettiset määrät.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat Johannesburgin kestävän kehityksen huippukokouksessa sitoutuneet kalakantojen hyödyntämiseen kestävän enimmäistuoton tasolla vuoteen 2015 mennessä, jos mahdollista. EU:n neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat päässeet yhteisymmärrykseen siitä, että EU:n uudistettavan yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen tavoitteena on kalakantojen hyödyntäminen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) mukaisesti vuonna 2015, jos mahdollista, ja kaikkien kalakantojen osalta viimeistään vuonna 2020.

Itämeren kiintiöidyistä kalakannoista Selkämeren silakkakantaa sekä Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakantaa hyödynnetään MSY:n mukaisesti. Myös itäistä turskakantaa hyödynnetään MSY:n mukaisesti. Kilohailikantaa ja Riianlahden silakkakantaa hyödynnetään lähes MSY:n mukaisesti. Hyödyntäminen MSY tasolla määräytyy kalastuskuolevuutta kuvaavan F arvon perusteella. Kilohailikannan ja Selkämeren silakkakannan kalastuskuolevuuden Fmsy tasoa on alennettu, mutta Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakannan Fmsy tasoa on korotettu. Läntisen turskakannan hyödyntämiseen MSY:n mukaisesti siirrytään asteittain.

Pohjanlahden silakkakannan TAC perustuu Selkämeren silakkakannan kalastuskuolevuuden uuteen Fmsy tasoon 0.15. Selkämeren silakkakanta on lähes ennätyskellisen suuri ja sen arvioitu kalastuskuolevuus on vain F0.1. Vuonna 2012 saaliit nousivat ensimmäisen kerran yli 100 000 tonniin, ja sama toistunee kuluvana vuonna. Suomalaiset kalastusalukset ottavat yli 90 prosenttia alueen silakkasaaliista. Kalastuksen kannattavuus on viime vuosina parantunut, kun sekä määrät että hinta ovat nousseet. Silakalle on kysyntää sekä elintarvikkeeksi, rehuksi että kalajauhon raaka-aineeksi.

Suomen luonnonlohikantojen (Tornionjoen ja Simojoki) ja eräiden muiden Pohjanlahden lohikantojen tila on parantunut, mutta monet Itämeren pääaltaan lohikannat ja eräät pienet lohikannat Pohjanlahdella ja Suomenlahden etelärannikolla ovat edelleen heikkoja. ICES toteaa ja sen tekemät analyysit osoittavat, että heikossa tilassa olevien lohikantojen tila ei olennaisesti parane vaikka TAC vahvistettaisiin hyvin alhaiselle tasolle ja lohenkalastus minimoitaisiin. Pieniä ja heikommissa tilassa olevia lohikantoja

tulisi elvyttää kohdistetuilla toimilla, kuten Itämeren pääaltaalla harjoitettavan kalastuksen rajoituksilla, jokikohtaisilla kalastusrajoituksilla, jokikunnostuksilla ja nousuesteiden poistamisella. Myös ICES:n mukaan kohdistetut toimet erityisesti Itämeren pääaltaalla ovat tarpeen.

Suomi ja Ruotsi ovat tämän mukaisesti vuoden 2013 alusta kieltäneet lohen ajosiimakalastuksen Itämeren pääaltaan alueella. Suomi ja Ruotsi ylläpitävät myös kalastusrajoituksia Pohjanlahden alueella mukaan lukien Tornionjoen edustan rajajokisopimuksen soveltamisalueella. Ruotsi on ohjannut kalastustaan niin, että Perämerellä pyydyistä vajaasta 19 000 lohesta puolet on eväleikattuja, eli istutettuja lohia. Ruotsi on myös määrännyt, että lohen vetouistelussa vain eväleikattuja lohia saadaan ottaa saaliiksi. Suomi on Pohjanlahdella ylläpitänyt lohiasetuksella vahvistetut lohenkalastuksen alkukauden rajoitukset. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asettama laajapohjainen lohityöryhmä on vuoden 2013 alusta työstänyt kansallista lohistrategiaa, joka sisältää lohenkalastuksen säätelyä koskevia toimenpiteitä.

Kesällä 2012 ja 2013 Tornionjokeen ja Simojokeen on Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lohilaskureiden havaintojen perusteella noussut merkittävästi enemmän lohta kuin aiemmin. Tornionjokeen laskettiin nousseen noin 60 000 lohta vuonna 2012 ja noin 52 000 lohta vuonna 2013. Näiden lukujen päälle tulee vielä Kattilakoskelle sijoitetun laskurin alapuolelle jääneet lohet ja siellä saaliiksi saadut lohet. Simojoella laskettiin vastaavasti n. 2 700 ja 2 500 lohta. Myös Ruotsin Perämeren lohijokiin on vuosina 2012 ja 2013 noussut runsaasti lohia. Parempi nousu on myös nostanut saalistasoja sekä rannikon ammattikalastuksessa että joen vapaa-ajankalastuksessa.

Komission ehdotus Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen 108 421 lohen TAC:sta noudattaa ICES:n ja STECF:n laskentaa kalastuskuolevuuden F0.1 mukaisesta TAC:sta. Komissio perustaa TAC ehdotuksensa Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta (COM(2011) 470 final) annetun ehdotuksensa 7 artiklaan, jonka mukaan TAC lasketaan kalastuskuolevuuden F0.1 (= n. 10 %) perusteella. ICES on arvioinut, että Itämeressä on 1,418 miljoonaa pyyntikokoista lohta ja sen perusteella sekä ottaen huomioon myös luonnollisen kuolevuuden (hylkeet, taudit, ravinnon puute) F0.1 on ICES:n mukaan 116 953 lohta. Tästä määrästä komissio on vähentänyt alamittaisina (2 573) sekä hylkeiden repiminä poisheitettyjä (3 859) lohia ja vielä Venäjän IBSFC:n mukainen osuus 1,9 % (2 100) ja päätynt 108 421 lohen TAC:iin.

Komission ehdottamasta TAC:sta ei ole vähennetty ICES:n arvioimia ja sen neuvossa kaikilta vähennettyjä raportoimattomia tai väärinraportoituja lohisaaliita (31 000 lohta). Tällainen vähentäminen kaikilta olisi unionilainsäädännön vastaista, koska ylikalastetut määrät tulee vähentää sitä harjoittaneelta jäsenvaltiolta. ICES:n neuvossa raportoimattomat ja väärinraportoidut lohisaaliit on kuitenkin arvioitu pienentyneen. ICES:n neuvon mukaan TAC tulisi vahvistaa 78 000 loheksi, josta on vähennetty vuoden 2012 mukaisina arvioitu raportoimaton saalis 20 000 lohta ja arvioitu väärinraportoitu saalis 11 000 lohta sekä arvioitu kuolleena mereen heitetyt alamittaiset lohet (2 600) ja hylkeen repimät lohet (3 800). ICES:n on todennut, että TAC voisi olla suurempi, jos raportoimattomuutta ja väärinraportointia vähennettäisiin. STECF on puolestaan todennut, että erityisesti väärinraportointi on selvästi vähentynyt vuosina 2010 – 2012 ja että jos tämä trendi jatkuu ei voida lähteä siitä, että raportoimattomuus ja väärinraportointi olisi vuonna 2014 samalla tasolla kuin vuonna 2012.

Komissio on tehnyt lukuisia lohenkalastusta koskevia valvontakäyntejä kaikissa lohenkalastusta harjoittavissa Itämereen jäsenvaltioissa. Jos komissio havaitsee väärinraportointia tai raportoimattomuutta se ryhtyy asiaan edellyttämiin menettelyihin, kuten esim. kiintiön vähentämiseen ao. jäsenvaltiolta. Näin on menetelty esim. turskan osalta. Mahdollisen raportoimattoman kalastuksen ja väärinraportoinnin estäminen ja käsittely kuuluu kalastusviranomaisten tehtäviin, ei tutkimusorganisaatioiden. EU:n kalastuksen valvonta-asetuksen 1224/2009 105 artiklan mukaan väärinraportoitu tai raportoimaton saalis tulee vähentää asianomaisen jäsenvaltion kiintiöistä. Vähentäminen voidaan tehdä myös muista kuin kyseisen kalakannan kiintiöstä. Suomi on ollut aloitteellinen sen suhteen, että komission tekemät valvontaraportit olisivat julkisia. Julkisuus lisäisi paineita mahdollisten laittomuuksien minimoimiseksi tai valvontajärjestelmien puutteellisuuksien poistamiseksi.

Suomenlahden lohisaaliit perustuvat merkittävässä määrin viljeltyihin ja istutettuihin lohiin, joita voidaan nykyään pääsääntöisesti tunnistaa eväleikkauksen perusteella. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen selvitysten perusteella Suomen tärkeällä rannikkokalastusalueella Suomenlahdella saadaan myös sinne eksyneitä Pohjanlahden lohia saaliiksi, mutta ei Viron luonnonlohia. Viron luonnonlohikantojen elvyttäminen edellyttää kohdennettuja toimia Viron rannikolla ja joissa, joten TAC:n pienentäminen ei elvyttäisi näitä kantoja. Viro on kansallisesti asettanut tiukkoja rajoituksia jokien ja niiden edustoilla tapahtuvaan lohenkalastukseen.

Turskakantojen pitkän aikavälin suunnitelma (neuvoston asetus 1098/2007) muodostaa perustan turskankalastuksen säätelylle. Suunnitelman mukaan pyritään turskakantojen kestävään kalastukseen. Tämä tapahtuu mukauttamalla TAC -tasoja ja pyyntiponnistusta (turska-alusten satamasta poissaolopäivien enimmäismäärät). Itäinen turskakanta on vahvistunut ja sen kalastuskuolevuus on laskenut alle MSY tason. Kannan uudeksi ongelmaksi on muodostunut heikko kasvu, jonka tarkempaa syytä ei tiedetä. On epäilty, että kasvun heikkeneminen johtuu sen ravintona toimivan kilohailin siirtymisestä pohjoiseen ja siten etelässä pysyvien turskien ulottumattomille. Läntisen turskakannan kalastuskuolevuus on pienentynyt vuodesta 1996, mutta se on edelleen merkittävästi yli Fmsy tason. Kannan lisääntyminen ei ole kehittynyt myönteisesti vaikka kutukanta on suurentunut.

Tiedot punakampelakannan tilasta ovat puutteelliset. Komissio ehdottaa saaliiden perusteella punakampelan TAC:n pienentämistä. Punakampelan kalastuksen yksikkösaaliit ovat kuitenkin nousseet.

Kansallinen käsittely:

EU17 -kalastusjaoston kokous 27.9.2013.

E-kirje eduskunnalle 27.9.2013

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot asiankuuluvilta tahoilta. Lausuntonsa antoivat Ahvenanmaan maakunnan hallitus, Kalatalouden Keskusliitto, Lapin liitto, Luonnon lohen puolesta - ryhmä, Metsähallitus, Natur och Miljö, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, S-ryhmä, Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio, Suomen Ammattikalastajaliitto, Suomen Kalankasvattajaliitto, Suomen Kalakauppiaaliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Turkeläinten Kasvattajain Liitto, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Tornio-Muonijokiseura, Tornionjoen kalastusalue, Uudenmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto, ympäristöministeriö ja WWF Suomi.

Lausunnoista käy ilmi, että näkemyseroja aiheuttavat erityisesti lohen TAC:ien tasot. Monet lausunnonantajat katsovat, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC tulee vahvistaa ICES:n suosituksen perusteella n. 78 000 loheksi ja Suomenlahden lohen TAC 7 256 loheksi. Toisaalta monet lausunnonantajat katsovat, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC tulee vahvistaa komission ehdotuksen mukaisena ja että Suomenlahden lohen TAC ei tule pienentää.

Eduskuntakäsittely:

Käsittely Euroopan parlamentissa:

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa ehdotuksesta.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallitus osallistuu kalastusjaoston toimintaan.

Taloudelliset vaikutukset:

Komission ehdotuksen toteutuminen lisäisi Suomen silakan ja kilohailin yhteenlasketut kalastusmahdollisuudet kuluvaan vuoden alkuperäisestä noin 120 000 tonnin määrästä noin 160 000 tonniin. Kuluvaan vuoden kalastusmahdollisuudet eivät ole riittäneet ja kalastusta on jouduttu rajoittamaan merkittävästi. Näin ollen on todennäköistä, että silakka- ja kilohailikiintiöitä hyödyntävien kalastusyritysten toimintamahdollisuudet paranisivat verrattuna kuluvaan vuoteen. Raaka-aineen tarjonta silakan jalostusyrityksille ja rehuksi paranisi kalastusmahdollisuuksien suurentuessa.

Itäisen turskakannan kalastusmahdollisuuksien suurentuminen parantaisi hieman niitä hyödyntävien kalastusyritysten toimintamahdollisuuksia, joskin turskan alhainen hinta vaikuttaa niihin kielteisesti.

Lohen kalastusmahdollisuuksien pieneneminen Suomenlahdella heikentäisi niitä hyödyntävien kalastusyritysten toimintamahdollisuuksia ja istutettujen lohien hyödyntämistä, mutta voisi edistää lohien nousua Kymijokeen ja siinä harjoitettavaa vapaa-ajankalastusta ja kalastusmatkailuelinkeinoa.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

Asiasanat Hoitaa	jaosto kalastus (EU 17), kalastus MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, UM, VM, VNK, YM
